

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

Deres ref: 14/1463

Høring - Forslag til forskrift om adopsjon av barn fra utlandet

Verdens Barn takker for brev av 21.10.2014 med høringsnotat og det grundige arbeid som er gjort i forbindelse med å utarbeide forskrifter til adopsjonsloven.

Verdens Barn har hatt en bred behandling av saken og støtter i stor grad de forslagene som fremkommer. Organisasjonen vil begrense sine kommentarer til de sidene ved utredningen som omhandler utenlandsadopsjon.

Vedlagt følger Verdens Barns høringsuttalelse. Vi står gjerne til tjeneste dersom Barne- og likestillingsdepartementet skulle ønske ytterligere dialog.

Oslo, 1. desember 2014

Vennlig hilsen
VERDENS BARN

Jørn Uggerud
Styreleder

Young Kuk Kim
Daglig leder

Verdens Barns merknader til forslag til forskrift

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gir regler om vilkår for forhåndssamtykke, krav til søkerne og om behandlingsmåten i saker om forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet, jf. adopsjonsloven § 16 e. Kravene skal sikre at barn som adopteres fra utlandet får et godt og varig hjem slik at adopsjonen blir til barnets beste.

Verdens Barn støtter forslaget.

§ 2 Forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet

Et barn kan bare adopteres fra utlandet med forhåndssamtykke fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), jf. adopsjonsloven § 16 e. Det skal fremgå av forhåndssamtykket om søkeren kan adoptere ett barn eller søsken, hvilket land det kan adopteres fra og hvilken alder barnet eller barna kan ha.

Før forhåndssamtykke kan gis, skal adopsjonssøkerne ha deltatt på adopsjonsforberedende kurs.

Forhåndssamtykket gis for tre år, og kan etter søknad forlenges med ett år.

Verdens Barn er glade for at det foreslås innført obligatorisk adopsjonsforberedende kurs for adopsjonssøkere som ikke tidligere har deltatt på kurs. Et obligatorisk kurs vil kunne forberede søkerne på en god måte, og sikre at alle søkere mottar den informasjon som man anser som nødvendig og ønskelig.

Ved å legge god vekt på forberedelse, vil søkere som adoptivforeldre kunne stå bedre rustet til å møte eventuelle utfordringer under barnets oppvekst. At man krever at søkerne deltar på slike kurs, gir også positive signaler til opprinnelsesland.

Et obligatorisk kurs bør ha samme økonomiske konsekvenser for familiene som dagens frivillige tilbud. Kapasiteten på kurs må være god, slik at ikke kursene i seg selv skaper unødig ventetid for søkerne.

Verdens Barn støtter departementets forslag om adopsjonsforberedende kurs som et vilkår for at forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet kan gis. Utfyllende og god informasjon i en tidlig fase vil sette søkere i bedre stand til selv å avgjøre om adopsjon er et egnet alternativ for dem.

Samtidig bør ikke kravet om et adopsjonsforberedende kurs forlenge søknadsprosessen i Norge mer enn høyst nødvendig. Verdens Barn ser det derfor som hensiktsmessig at søkerne kan gjennomføre adopsjonsforberedende kurs parallelt med at de utredes.

Departementet foreslår å videreføre dagens ordning med forhåndsgodkjenning for tre år, med mulighet for forlengelse med ett år. Verdens Barns erfaring er at stadig flere søkere må vente i mer enn fire år før adopsjonen blir fullført. Dette fører til at mange familier må utredes på nytt (etter fire år) relativt kort tid før adopsjonsprosessen er ferdig. Erfaringsmessig er det svært få familier som får avslag på grunnlag av utredningen (de aller fleste kun på grunn av

alder).

Verdens Barn vil derfor foreslå at forhåndsgodkjenning kan forlenges med to år, slik at adoptivsøkerne normalt sett kan fullføre adopsjonsprosessen innenfor en total godkjenningstid på fem år (3+2).

I sine merknader har departementet skrevet:

Forhåndssamtykke skal vanligvis omfatte ett barn i alderen null til tre år.

For adopsjon av barn i alderen tre til fem år eller søskenpar hvor begge er under fem år, gjelder det særlige krav til søkerne, jf. § 6.

Verdens Barn legger til grunn at disse kategoriene kan benyttes som ramme for utredningen, men at ordlyden må tilpasses situasjonen i det enkelte samarbeidsland. I noen land kan situasjonen kreve andre rammer, for eksempel 0-4 år.

Verdens Barn legger videre til grunn at godkjenning av søkere kan omfatte begge kategorier, for eksempel at søkerne gis godkjenning for *et barn i alderen 0-3 år, alternativt søsken i alderen 0-5 år.*

§ 3 Utredning av adopsjonssøkerne

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) skal utrede adopsjonssøkere. Ber Bufetat om det, skal kommunen bistå med å opplyse en søknad om forhåndssamtykke etter adopsjonsloven § 16 e.

Verdens Barn støtter forslaget. Verdens Barn vil imidlertid foreslå at det settes en frist for behandlingstid.

Når det i § 7 kreves at dokumentasjonen som hovedregel ikke skal være eldre enn 6 måneder, forutsetter Verdens Barn at dette innebærer at utredningen som hovedregel skal være fullført innen 6 måneder fra søknaden er sendt.

Samlet bør utredning og godkjenning ikke ta mer enn maksimalt 9 måneder (6 måneder utredning og 3 måneder før godkjenning).

For å sikre at søkerne er tilstrekkelig godt utredet, også i forhold til de krav som stilles i utlandet, er det viktig at Bufetat har bred faglig kompetanse. Flere av våre samarbeidsland stiller for eksempel krav til psykologvurdering av søkerne, og det vurderes derfor som positivt om Bufetat kunne hatt psykologkompetanse tilgjengelig i utredningsprosessen. De aktuelle psykologene vil da utvikle særskilt kompetanse på dette området, noe som vil medføre bedre utredning og rapporter, og spare søkerne for krav om særskilt psykologvurdering før saken sendes til utlandet.

§ 4 Krav til adopsjonssøkeren

Bare adopsjonssøkere med muligheter til å kunne ivareta barnets beste i hele barnets oppvekstperiode på mellom 15-20 år, kan gis forhåndssamtykke. I vurderingen av barnets beste skal det foretas en helhetsvurdering av søkerne, der det blant annet skal legges vekt på:
a. personlige forutsetninger for å adoptere

- b. god fysisk og psykisk helse*
- c. forutsetninger for å takle omsorgsoppgaver i tilstrekkelig tid framover*
- d. familiesituasjonen*
- e. trygg og stabil økonomi*
- f. boligstandard som er egnet for familieliv*
- g. vandel*

Er det tvil om en adopsjon vil være til barnets beste, skal søknaden avslås, jf. adopsjonsloven § 2.

I sine merknader har departementet skrevet:

Departementet foreslår etter dette at det ikke stilles noen eksplisitt øvre aldersgrense i forskriften.

Det bør derfor vanligvis ikke gis godkjenning til søkere som innebærer at aldersforskjellen mellom søkerne og barnet er over 45 år.

Verdens Barn støtter forslaget, og er glade for at det legges større vekt på aldersforskjellen mellom barn og foreldre enn søkerens alder ved søknadstidspunktet. Verdens Barn ønsker fortsatt at det i vurderingen skal legges vekt på søkerens samlede omsorgsevne over tid.

§ 5 Hvem kan søke om å adoptere

De som er gift eller lever sammen i et stabilt og ekteskaplignende forhold og enslige som har et stabilt og godt nettverk, kan søke om å adoptere.

Verdens Barn støtter forslaget. Etter Verdens Barns syn bør adoptivfamilien også på dette området i minst mulig grad skille seg ut fra andre familier. Siden ekteskap ikke lenger per definisjon er mellom mann og kvinne, men også mellom to personer av samme kjønn, vil det være naturlig at også et samboerskap omfatter to personer av både motsatt kjønn og samme kjønn.

Ingen av de utenlandske organisasjonene Verdens Barn samarbeider med i dag godtar søknader fra par som ikke er gift. Norske myndigheter må imidlertid etter Verdens Barns syn forme sine retningslinjer ut fra hvilket syn man i Norge har på hvem som bør kunne adoptere, uavhengig av om det i praksis er mulig.

Verdens Barns støtter departementers syn på at som hovedregel må søkerne ha bodd sammen i minimum de siste to årene. Når to personer skal vurderes sammen som fremtidige foreldre for et adoptert barn, må samlivets stabilitet inngå som et svært viktig moment. Etter Verdens Barns syn bør samme vurdering legges til grunn som i dagens krav, at det stilles et tilsvarende krav til samboerskapets varighet som til ekteskapets varighet, dvs. en minimumstid på to år. Kravet til varighet bør kunne fravikes dersom tungtveiende grunner taler for det.

§ 6 Krav til søkere når eldre barn og søsken adopteres

Ved adopsjon av barn på tre til fem år eller søskenpar hvor begge er yngre enn fem år, må søkerne være egnet for et slikt omsorgsansvar. I vurderingen skal det legges vekt på søkerens

innsikt i eldre adoptivbarns behov, søkerens erfaring med og kunnskap om barn.

Verdens Barn støtter forslaget. Imidlertid er det viktig å presisere at dette ikke må foretas en innstramming av dagens praksis.

Selv om de aller fleste barna som adopteres gjennom vår forening er under 3 år, er det en tendens til at en stadig større andel av barna som frigis er eldre barn, søskengrupper og barn med spesielle omsorgsbehov. Det er viktig at også disse barna kan få en ny familie i Norge.

Det er også viktig at søkere gis mulighet til å søke om utvidet aldersramme i løpet av adopsjonsprosessen. For mange søkere skjer det en modningsprosess over tid, der de innstiller seg på den virkeligheten som gjelder. Godt forberedte og motiverte foreldre kan utgjøre en svært god omsorgsenhet, også for eldre barn og søskengrupper.

§ 7 Søknad om forhåndssamtykke og dokumentasjonskrav

Søknad om forhåndssamtykke til å adoptere fra utlandet sendes Barne-, ungdoms- og familieetaten. Søknaden skal inneholde følgende dokumentasjon som, med unntak av bokstav h, ikke skal være eldre enn 6 måneder:

- a. formidlingsbekreftelse fra en godkjent adopsjonsorganisasjon*
- b. fødselsattest*
- c. egenerklæring om helse på fastsatt skjema fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)*
- d. legeerklæring på fastsatt skjema fra Bufdir*
- e. uttømmende politiattest*
- f. utskrift fra siste likning som angir inntekt og gjeld.*
- g. For adopsjonssøkere som lever sammen kreves vigselsattester adressehistorikk fra folkeregisteret som dokumenterer samboerskapet*
- h. kursbevis fra adopsjonsforberedende kurs*

Er det nødvendig for å opplyse saken, kan Barne-, ungdoms- og familieetaten be om ytterligere dokumentasjon.

Verdens Barn støtter forslaget.

I sine merknader skriver departementet:

Søknaden med tilhørende dokumentasjon skal sendes til Bufetat før utredningen starter.

Når det kreves at dokumentasjonen som hovedregel ikke skal være eldre enn 6 måneder, forutsetter Verdens Barn at dette innebærer at utredningen som hovedregel skal være fullført innen 6 måneder fra søknaden er sendt.

§ 8 Opplysningsplikt om endringer og nye forhold

Søkerne skal opplyse Barne-, ungdoms- og familieetaten om endringer i livssituasjonen og familielivet i perioden fra søknaden ble sendt og frem til adopsjonen er gjennomført. Endringer det skal opplyses om vil for eksempel være samlivsbrudd, at familien har fått fosterbarn, graviditet, behandling for barnløshet, arbeidsledighet eller sykdom.

Endres livssituasjonen eller familielivet etter at søknaden om forhåndssamtykke er innvilget, skal Barne-, ungdoms- og familieetaten vurdere om forhåndssamtykke skal trekkes tilbake. Trekkes et forhåndssamtykke tilbake, kan ny søknad om å adoptere tidligst sendes inn ett år etter tilbaketrekkingen.

Verdens Barn støtter forslaget.

§ 9 Ikraftsetting og overgangsregler

Forskriften trer i kraft 1. februar 2015. Forskriften gjelder for søknader om forhåndssamtykke som har kommet til Barne-, ungdoms- og familieetaten 1. februar 2015 eller senere.

Verdens Barn støtter forslaget.

I sine merknader skriver departementet:

Søknader om forhåndssamtykke og søknader om forlengelse av forhåndssamtykke som har kommet inn til Bufetat før 1. februar 2015 ferdigbehandles etter de reglene som gjaldt før 1. februar 2015.

Verdens Barn forutsetter at det gis rom for hensiktsmessige løsninger, for eksempel i tilfeller der enkeltkommuner har vesentlig lengre behandlingstid enn Bufetat, slik at søkerne i størst mulig grad opplever likebehandling.